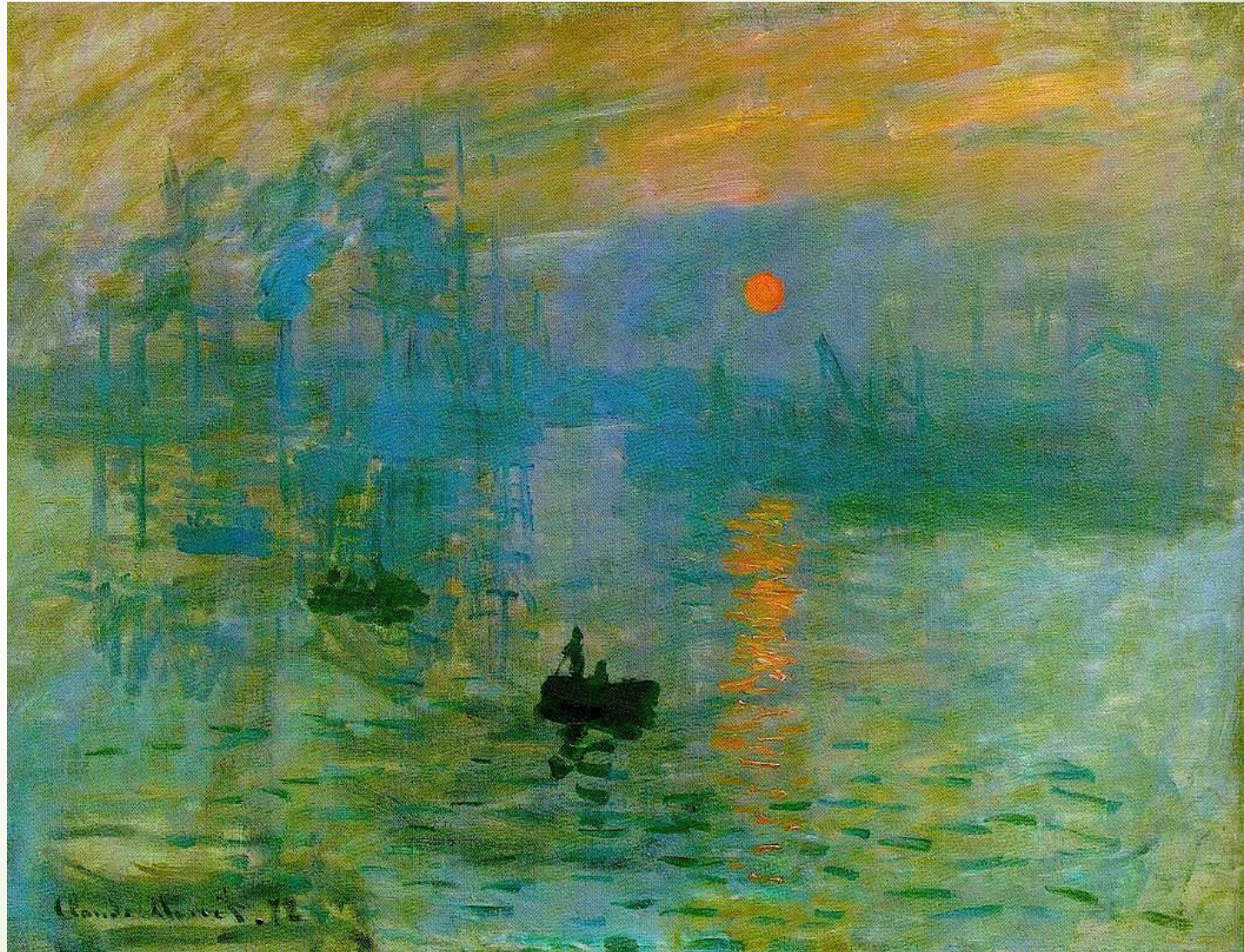

Ρεαλισμός

14^ο Κεφαλαίο

Κλ. Μονέ
«Ιμπρεσιόν (=Εντύπωση),
η Ανατολή του ήλιου» 1872
Λάδι σε μουσαμά
Παρίσι

-
-
- Ο φιλελευθερισμός της αστικής τάξης στηρίχτηκε στην ατομική πρωτοβουλία και προώθησε την άσκηση και τον έλεγχο της εξουσίας από τα εύρωστα οικονομικά στρώματα της κοινωνίας χωρίς την παρέμβαση του κράτους.
 - Η ελευθερία του τύπου και η διάδοση των ιδεών σε όλο και μεγαλύτερα στρώματα του πληθυσμού
 - Η ενίσχυση της εθνικής συνείδησης
 - Η αναζήτηση του ιστορικού παρελθόντος ως μέσου διαφοροποίησης χαρακτηρίζουν την περίοδο από το 1840 μέχρι το 1870 περίπου.
 - Σε όλα τα επίπεδα, στη θρησκεία, στην πολιτική, στην επιστήμη, στην τέχνη, η διάσταση των απόψεων είχε πάρει τον χαρακτήρα αντιμαχόμενων στρατοπέδων.
 - Πάλη των τάξεων, αναζήτηση ανθρώπινων συνθηκών εργασίας για τις καταπιεσμένες εργατικές τάξεις
 - Κομμουνιστικό μανιφέστο των Κ. Μαρξ και Φ. Ένγκελς το 1848
 - Ο σύγχρονος άνθρωπος και τα προβλήματά του ήρθαν στο προσκήνιο και έγιναν το θέμα της ποίησης, της πεζογραφίας, της τέχνης.

- το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα όλα τα πολιτικά, κοινωνικά, οικονομικά γεγονότα οδήγησαν τους καλλιτέχνες να συνδεθούν άμεσα με τις καθημερινές απλές όψεις της ζωής, να απομακρυνθούν από τον υποκειμενισμό του ρομαντισμού και να δουν τη ζωγραφική ως μέσο καταγραφής της πραγματικότητας

► Courbet

► Edgar Degas

ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ

- Ο Ρεαλισμός έφερε μια πραγματική επανάσταση στο χώρο της τέχνης
- Στάθηκε απέναντι στην πραγματικότητα, για να τη δει όπως είναι, χωρίς συναισθηματισμούς
- Ο ήρωας στο ρεαλισμό είναι ο συνηθισμένος άνθρωπος, ο άνθρωπος του μόχθου, ο εργάτης, ο αγρότης, σε σκηνές της καθημερινής ζωής
- Διάλεξε θέματα που δεν ήταν ούτε ιστορικά ούτε μυθολογικά ή αλληγορικά
- Δεν επεδίωξε να αναδείξει εντυπωσιακές ή ρητορικές χειρονομίες ηρώων

ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ <https://www.youtube.com/watch?v=ajmT1OdJwMY>

Ο όρος Ακαδημαϊκή Τέχνη σημαίνει την επίσημη ή την κοινώς αποδεκτή τέχνη. Απαντά συχνά κατά το 19ο αιώνα στις συζητήσεις περί τέχνης, όταν πλάι στην επίσημη τέχνη εμφανίστηκαν αντιτιθέμενες τάσεις.

Παίρνοντας τον όρο αλλά και τη σημασία από την Ακαδημία του Πλάτωνος (4ος αι. π.Χ.), ο όρος "Ακαδημία" σημαίνει μια Σχολή στην οποία εντάσσονται κοινοί στόχοι και κοινά πιστεύω στους τομείς της Τέχνης, των Γραμμάτων, της Φιλοσοφίας ή των Επιστημών.

- Ο ζωγράφος Γκ. Κουρμπέ (Gustave Courbet, 1810-1877) εισήγαγε επίσημα τον όρο "Ρεαλισμός" στη ζωγραφική το 1855. Σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τις επιλογές της συντηρητικής επιτροπής επιλογής έργων στη Διεθνή Έκθεση του Παρισιού (Σαλόν) εξέθεσε τα έργα του σε ατομική έκθεση δίπλα στο κτίριο της επίσημης έκθεσης, σε αυτοσχέδιο χώρο που ονόμασε "Περίπτερο του Ρεαλισμού".

Γκ. Κουρμπέ (Gustave Courbet, 1810-1877), "Το Ατελιέ" (1854-1855), λάδι σε μουσαμά, 3,61x 5,97 μ., Παρίσι, Μουσείο Λούβρου. Πίνακας ορόσημο για την έναρξη της εποχής της σύγχρονης Τέχνης. Πιστεύοντας ότι ο ζωγράφος πρέπει να ζωγραφίζει μόνο ό,τι βλέπει "πραγματικά", ο Κουρμπέ ζωγράφισε τον εαυτό του ανάμεσα σε πορτρέτα συλλεκτών και φίλων, αντιπροσωπευτικών μελών όλων των κοινωνικών τάξεων.

- Κ. Μενιέ, (Constantin Meunier, 1831-1905),
- "Έκρηξη στο Ορυχείο" (1890), μπρούντζος, Βρυξέλλες, Βασιλικό Μουσείο Καλών Τεχνών.

Ο Ρεαλισμός στη γλυπτική εμφανίζεται μετά το 1880. Η γλυπτική, εξαρτημένη από τις επίσημες κρατικές παραγγελίες για μνημεία δημόσιων χώρων, **ήταν δύσκολο να ακολουθήσει με τον ίδιο ρυθμό τις καινοτομίες που εισήγαγε η ζωγραφική.** Στο έργο του Βέλγου Μενιέ προβάλλεται η εργατική τάξη. **Η ακριβής αναπαράσταση του ανθρώπου που πάσχει, του ανθρώπου που μοχθεί την ώρα της δουλειάς του, δε χωρά παρερμηνείες.** Τον σκοτωμένο από ατύχημα εργάτη θρηνεί η συντρόφισσά του συντετριμμένη από θλίψη. Το έργο παρουσιάζεται ως ένας "σύγχρονος επιτάφιος" θρήνος.

Η Νταγκεροτυπία* αναγγέλθηκε το 1839 από το ζωγράφο Λουί Νταγκέρ. Η φωτογραφική τέχνη, ενώ φάνηκε προς στιγμήν να απειλεί τη ζωγραφική, έπαιξε μεγάλο ρόλο στη διαμόρφωση τόσο του Ρεαλισμού όσο και του Ιμπρεσιονισμού. **Συνέβαλε κυρίως στην αποτύπωση της πραγματικότητας, στο πάγωμα της κίνησης, στο σταμάτημα της ζωής σε ορισμένες στιγμές, στο στιγμιότυπο (instantan).** Και η φωτογραφική όμως ματιά επηρεάστηκε από τη ζωγραφική, και πολλοί φωτογράφοι δημιούργησαν με τη φιλοδοξία να δουν τα έργα τους να αναγνωρίζονται ως προϊόντα καθαρής εικαστικής δημιουργίας και όχι στείρας μηχανιστικής αναπαραγωγής.

Λουί Νταγκέρ (1787-1851) « Η λεωφόρος Μπουλβάρ ντυ Ταν στο Παρίσι » (1838 περίπου)

Νταγκεροτυπία: Πάνω σε μια μεταλλική πλάκα με επίχρισμα αργύρου αποτυπώνεται η εικόνα των αντικειμένων, η οποία προβάλλεται πάνω της μέσα από το φακό ενός σκοτεινού θαλάμου. Η τεχνική αυτή, με την οποία παρήχθησαν οι πρώτες φωτογραφίες, το 1837, ονομάστηκε Νταγκεροτυπία, από το όνομα του εφευρέτη της, Λουί Νταγκέρ.

Φ. Μιλέ
(Jean-Francois Millet, 1814-75),
"Οι σταχομαζώχτρες" (1857),
λάδι σε μουσαμά, 0,84 x 1,12 μ.,
Παρίσι, Μουσείο Λούβρου.

Ένας ύμνος προς την απλότητα,
τη φτώχεια και την ευγένεια
της αγροτικής ζωής,
ο πίνακας εκπροσωπεί
έως τις μέρες μας τον άνθρωπο
του μόχθου.

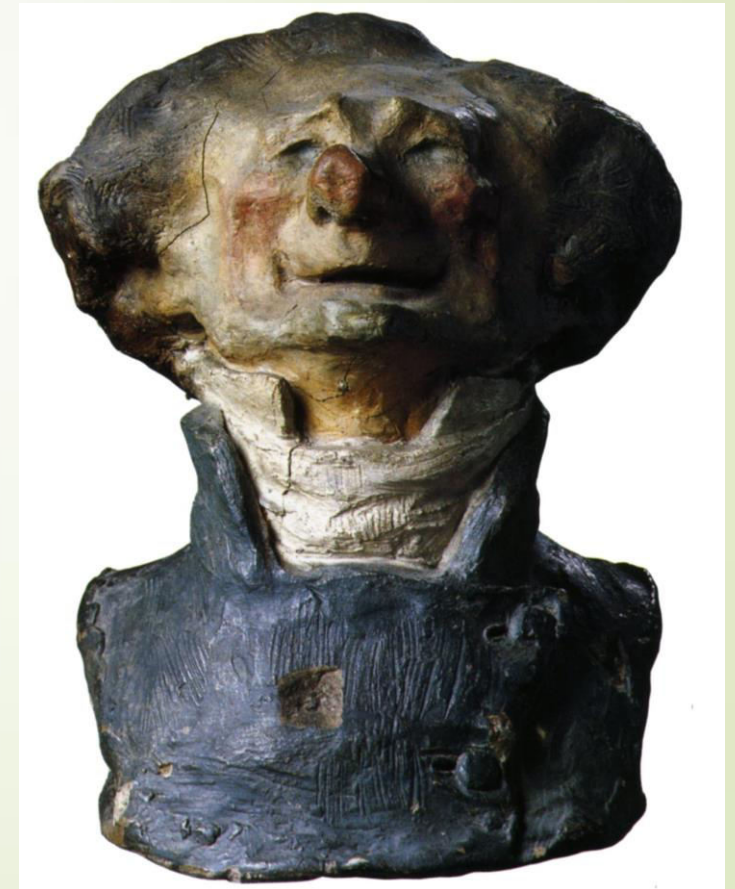
Οι **μορφές** των γεωργών είναι **μνημειακές**, γεγονός πρωτόγνωρο για την τέχνη, που ως τότε απεικόνιζε τη ζωή του χωριού για την απλοϊκότητα και την αφέλειά της, και **δείχνουν τις πεποιθήσεις του Μιλέ, σύμφωνα με τις οποίες ο αυθεντικός άνθρωπος της φύσης ήταν ο άνθρωπος της αγροτικής ζωής και όχι ο αλλοτριωμένος άνθρωπος της πόλης.**

Καμιλ Κορό (C. Corot, 1796-1875), Βιλ ντ' Αβρέ, (1867-1870), 0,40 x 0,60 μ., Ν. Υόρκη, Μητροπολιτικό Μουσείο Τέχνης.

Ζωγράφιζαν έξω από τα ατελιέ τους, στον ανοιχτό χώρο ("en plein air"), φροντίζοντας όλο και λιγότερο να επεξεργάζονται με λεπτομέρειες την επιφάνεια του χρώματος. Η αδρή πραγμάτευση του θέματος άνοιξε το δρόμο στη ζωγραφική του Ιμπρεσιονισμού, που ακολούθησε.

Ο. Ντωμιέ (Honoré Daumier 1808-79), "Σαρλ Φιλίππόν ή Αντρας χωρίς δόντια που γελά" (1832-1833), τερακότα, Παρίσι, Μουσείο Ορσέ. Τα πορτρέτα του Ντωμιέ σηματοδότησαν την πλήρη ρήξη με τη νεοκλασική εξιδανίκευση. Η οξυμμένη δύναμη παρατήρησης τον οδήγησε στην αποκάλυψη της προσωπικότητας πέρα από τα φαινόμενα.

- Ο Ε. Μανέ διαδέχτηκε τον Κουρμπέ στην πρώτη γραμμή της πρωτοπορίας. Η τέχνη του δημιούργησε απίστευτες αντιδράσεις και σχόλια. Άνοιξε ένα διάλογο ανάμεσα στην κλασική τέχνη και τη σύγχρονη εποχή, τόσο ως προς τα θέματα, όσο και ως προς την πραγμάτευση του χρώματος.
- ο Μανέ, σε ένα θέμα κλασικό όπως ήταν το "Βουκολικό Κοντσέρτο" ("Le Concert Champetre", 1510 περίπου), που αποδίδεται στο Τιτσιάνο, εισάγει ανθρώπους σύγχρονους και επίκαιρους, καθώς, τόσο οι άντρες όσο και οι γυναίκες, ζωγραφίστηκαν χωρίς μυθολογικές ή αλληγορικές παραπομπές.

Ε. Μανέ (E.Manet), "**Πρόγευμα στη Χλόη**" (1863), λάδι σε μουσαμά, 2,06 x 2,70 μ., Παρίσι, Μουσείο Ορσέ.

ΕΝΤΟΥΑΡ ΜΑΝΕ

"Βουκολικό Κοντσέρτο" (Le Concert champêtre) (1510 περίπου), αποδίδεται στον Τιτσιάνο, Παρίσι, Λούβρο.